

УДК 005:351.86:342(477)057.875

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.14.22>

ПОШУК НОВИХ СТАНДАРТІВ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ МАЙБУТНІМИ ПРАВООХОРОНЦЯМИ

Галуцько Віра Миколаївна,
доктор юридичних наук, професор,
заступник декана
(Херсонський факультет Одеського
державного університету
внутрішніх справ,
м. Херсон, Україна)

У статті висвітлені основні підходи до пошуку нових стандартів у вирішенні проблем системи безпеки майбутніми правоохоронцями. Визначено, що у сучасному світі відбуваються зміни геополітичного простору, між державами змінюються сфери впливу, з'являються нові амбітні лідери, які ігнорують не тільки внутрішнє законодавство, а і норми міжнародного права, відбуваються військові конфлікти, що становлять загрозу безпеці всьому людству та порушують право на безпеку, що є базовим, фундаментальним для всієї системи прав. В Україні здебільшого використовується застаріла техніка, відсутня єдина інформаційна система для прикордонників, військових, служби безпеки, поліцейських тощо, наявний також корупційний складник на найвищих рівнях влади, застарілі стандарти. Крім того, є проблема довіри до силових структур, до завдань яких віднесено забезпечення зовнішньої і внутрішньої безпеки. Тому передусім необхідно адаптувати національне законодавство національної безпеки до правових стандартів країн – членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору та інформаційну інтеграцію починати з молоді, змінюючи ментальність людей, запроваджуючи нові стандарти Європи в Україні. З урахуванням державної та регіональної політики заклад вищої освіти має надати майбутнім фахівцям-правоохоронцям вміння застосовувати заходи щодо забезпечення публічної безпеки. При цьому необхідно враховувати міжнародний досвід, особливо досвід НАТО. Тому особливу увагу слід приділяти практичним завданням, де відпрацьовувати нестандартні ситуації з урахуванням криміналістичних методів і засобів, знання яких дозволить передусім оперативним підрозділам, слідчим, дізнавачам чітко, оперативно орієнтуватися на місцях, приймати неординарні, але в межах чинного законодавства рішення.

Ключові слова: безпека, військові конфлікти, правоохоронні органи, правоохоронці, національна поліція.

SEARCHING FOR NEW STANDARDS IN SOLVING PROBLEMS OF THE SECURITY SYSTEM OF UKRAINE BY FUTURE LAW ENFORCEMENT AGENTS

Halunko Vira Nikolaevna,
Doctor of Science of Law, Professor,
Deputy Dean
(Kherson Faculty of the Odessa State
University of Internal Affairs,
Kherson, Ukraine)

The article highlights the main directions for finding new standards in solving security problems by future law enforcement officers. It is determined that in the modern world there are changes in the geopolitical space, spheres of influence between states change, new ambitious leaders appear who ignore not only domestic law but also international law, military conflicts occur, which threaten the security of all mankind and violate the law. security, which is basic, fundamental to the whole system of rights. Ukraine mainly uses obsolete equipment, there is no single information system for border guards, the military, security services, police, etc., there is a corruption component at the highest levels of government, outdated standards. In addition, there is a problem of trust between law enforcement agencies, whose tasks include ensuring external and internal security. Therefore, first of all, it is necessary to adapt the national legislation of national security to the legal standards of the European Union and the North Atlantic Treaty Organization and information integration to start with young people, changing people's mentality by introducing new European standards in Ukraine. In line with national and regional policies, higher education should provide skills to future law enforcement professionals in the ability to apply public security measures, taking into account international experience, especially NATO. Therefore, special attention should be paid to practical tasks where to work out non-standard situations, taking into account forensic methods and tools, knowledge of which will allow first of all, operational units, investigators, investigators to clearly, promptly navigate on the ground, make extraordinary decisions.

Key words: security, military conflicts, law enforcement agencies, law enforcement officers, national police.

Постановка проблеми. У сучасному світі відбуваються зміни геополітичного простору, між державами змінюються сфери впливу, з'являються нові амбітні лідери, які ігнорують не тільки внутрішнє законодавство, а і норми міжнародного права, відбуваються військові конфлікти, що становлять загрозу безпеці всьому людству та порушують право на безпеку, що є базовим, фундаментальним для всієї системи прав.

В умовах сьогодення Україна є предметом гібридних загроз, і не тільки через війну, а й через вибори, надзвичайні ситуації, продуктову безпеку, весь інформаційний простір тощо. Навколо держави сформувалися нові тенденції, які є джерелами значних загроз національній безпеці, територіальній цілісності, суверенітету, недоторканності. Особливої уваги потребують приграничні зони, як-то Херсонська, Харківська, Запорізька області, у яких агресивно настроєною державою активно застосовуються новітні технології у інформаційному просторі, дезінформуючи місцеве населення.

На жаль, в Україні в основному використовується застаріла техніка, відсутня єдина інформаційна система для прикордонників, військових, служби безпеки, поліцейських тощо. Наявний також корупційний складник на найвищих рівнях влади, застарілі стандарти. Крім того, є проблема довіри до силових структур, до завдань яких віднесено забезпечення зовнішньої і внутрішньої безпеки. Тому насамперед необхідно

адаптувати національне законодавство національної безпеки до правових стандартів країн – членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору та інформаційну інтеграцію починати з молоді, змінюючи ментальність людей шляхом запровадження нових стандартів Європи в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням безпеки приділяли увагу багатьох науковців, як-от: В.В. Аброськін, А.В. Басов, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.В. Гелетей, І.М. Доронін, Ю.В. Дубко, А.Т. Комзюк, С.О. Кузніченко, В.Я. Настюк, Г.О. Пономаренко, В.Б. Рушайло, В.Б. Рушайло, І.О. Шаповалова, Х.П. Ярмакі та інші. Однак вказане питання не втратило актуальності та потребує додаткового дослідження.

Мета статті – дослідити проблемні питання у системі безпеки та визначити новітні напрями їх усунення майбутніми правоохоронцями.

Виклад основного матеріалу. З 2014 року Україна перебуває у реальній постійній загрозі щодо територіальної цілісності й суверенітету. На сході країни у проведенні антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил беруть участь не тільки військові сили, а і правоохоронні органи. Експерти вважають, що Україні вдалося вирішити ряд проблем функціонування системи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки, але для повноцінного забезпечення національних інтересів потрібно докласти ще багато зусиль, особливо для запровадження дієвих практичних інструментів контролю й подальшого наближення ситуації у цій сфері до загальноприйнятих демократичних норм» [1]. При цьому було виявлено найбільшу проблему – відсутність підготовлених фахівців, тому постало питання необхідності підготовки висококваліфікованих кадрів з широким спектром професійних компетентностей у сферах не тільки національної безпеки й оборони, а й у сфері забезпечення публічної безпеки тощо. При цьому особливого значення набуває саме відомча освіта.

Законом України «Про вищу освіту» віднесено до основних завдань закладу вищої освіти формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства [2].

З урахуванням державної та регіональної політики заклад вищої освіти має надати навички майбутнім фахівцям-правоохоронцям у вмінні застосовувати заходи щодо забезпечення публічної безпеки при цьому необхідно враховувати міжнародний досвід, особливо НАТО. Більшість науковців схиляються до думки, що з урахуванням регіональних процесів безпека має будуватися на жорсткій протидії державі-агресору, що «передбачає створення гнучкого альянсу широкого кола демократичних держав та їх об'єднань. Європейський Союз, сконцентрований на засобах «м'якої сили», є неготовим діяти у ситуації застосування Росією засобів «жорсткої сили». Роль НАТО в нових умовах значно підвищується. В умовах необхідності протистояння «жорстким загрозам» НАТО стає основою європейської безпеки»[3]. Це підтверджується і навчаннями, що проводяться за участі сил НАТО на території нашої країни, де проходять навчання та ознайомлення з новітніми технологіями.

Крім того, останнім часом посилюється роль НАТО, яке починаючи з 2014 року із урахуванням досвіду країн – членів Альянсу надає Україні активну допомогу у ліквідації наслідків різних катастроф, процесі реформування силових структур України, вдосконаленні оборонних спроможностей, кібернетичній обороні, енергетичній без-

пеці, медичній реабілітації, розмінуванні й утилізації вибухонебезпечних предметів. Крім того, підтримує постійні контакти з Міністерством закордонних справ, Міністерством оборони, Міністерством внутрішніх справ, Міністерством інформаційної політики України, Радою національної безпеки й оборони й іншими державними відомствами України. Як приклад – спільна ліквідація пожежі на складах боєприпасів у м. Балаклея Харківської області, знешкодження вибухонебезпечних предметів. Знання та оперативність у першочергових діях дозволили зберегти життя не тільки правоохоронців, а і місцевого населення.

Саме такі знання необхідні майбутнім правоохоронцям. Тому особливу увагу слід приділяти практичним завданням, де відпрацьовувати нестандартні ситуації з урахуванням криміналістичних методів і засобів, знання яких дозволить насамперед оперативним підрозділам, слідчим, дізнавачам чітко, оперативно орієнтуватися на місцях, приймати неординарні, але в межах чинного законодавства, рішення.

Висновки. Вивчаючи дисципліни, пов'язані з інтернет ресурсами, необхідно ввести як додаткові дисципліни ознайомлення майбутніх поліцейських і новітні розробки в сфері ІТ, які діють та можуть бути застосовані правопорушниками, а також методи й заходи, що дозволяють їх блокувати. Під час вивчення та отримання певних навичок щодо захисту від зовнішніх посягань курсанти повинні мати навички адекватно припиняти злочинні дії особою, особливо у разі проявлення агресивної поведінки. Як, наприклад, навчання, що заплановано на 5–9 жовтня 2020 в м. Одесі, де будуть відпрацьовуватись алгоритми дій, що можуть виникнути у кризових ситуаціях, щоб вчасно, грамотно та злагоджено реагувати на кібератаки, захоплення транспортних шляхів тощо.

Список використаних джерел:

1. Поляков Л., Козій І. Реформа демократичного цивільного контролю над Збройними Силами та іншими військовими формуваннями в Україні: наступні кроки. URL: <http://www.ieac.org.ua/public/item/68-reforma-demokratychnoho-tsyvilnoho-kontroliu-nad-zbroinymy-sylamy-ta-inshymy-viiskovymy-formuvanniamy-v-ukraini-nastupni-kroky> (дата звернення 02.09.20 20).
2. Про вищу освіту. Закон України. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 02.09.2020).
3. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці: висновки для України / Б.О. Парахонський, Г.М. Яворська; за заг. ред К.А. Кононенка. Київ : НІСД, 2014. 48 с.